ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОЛОГИЯ, ГЕОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАР МИНИСТРЛІГІ
«Жасыл даму» акционерлік қоғамы

«Энергетика», «Өнеркәсіптік процестер» секторларында түгендеу бойынша және парниктік газдар шығарындыларын азайтудың ішкі жобаларын әзірлеу және беру бойынша тренингтер (вебинарлар) өткізу туралы есеп

Нұр-Сұлтан қ., 2021 ж.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе 3

«Энергетика», «Өнеркәсіптік процестер» секторларында түгендеу бойынша» тренинг (вебинар) өткізу 4

Парниктік газдар шығарындыларын азайтудың ішкі жобаларын әзірлеу және беру бойынша тренинг 15

ЕСЕПКЕ ҚОСЫМШАЛАР 28

Қосымшалар:

1. ҚР жаңа экологиялық кодексі аясындағы негізгі НҚА және есептілік нысандары
2. Жылу электр станцияларының, жылу электр орталықтарының және қазандықтардың қазандықтарынан парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі
3. Жанғыш газдарды жағудан парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі
4. Көмірді жабық тәсілмен өндіруді және өңдеуді жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін атмосфераға парниктік газдар шығарындыларын есептеу жөніндегі әдістемелік тәсілдер
5. ППИП секторының негізгі санаттары бойынша технологиялық өндіріс процесінде парниктік газдар эмиссияларын есептеу практикасы
6. Қазақстан Республикасында парниктік газдарды ұлттық түгендеу
7. Қазақстандағы көміртегі офсеттерін іске асырудың құқықтық аспектілері
8. Орман көміртегі жобалары: Қазақстан үшін мүмкіндіктер мен перспективалар
9. Шығарындылардың негізгі көздерінен Қазақстандағы офсеттік жобаларға шолу

Кіріспе

2021 жылғы 31 мамырдағы № 69 Қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарттың техникалық ерекшелігінің 2.1.5-тармағына сәйкес, «Энергетика», «Өнеркәсіптік процестер» секторларында түгендеу бойынша тренинг (вебинар) және ПГ шығарындыларын азайтудың ішкі жобаларын әзірлеу және беру бойынша тренинг (вебинар) өткізу бойынша міндеттерді орындау мақсатында «Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің қызметкерлері келесі іс-шараларды өткізді:

- «ПГ шығарындыларын мемлекеттік түгендеуді» оқыту семинарының бағдарламасы;
- ПГ шығарындыларын азайтудың ішкі жобаларын әзірлеу және ұсыну бойынша тренинг.

Жоғарыда көрсетілген іс-шараларды өткізу бойынша ақпарат төменде келтірілген.

«Энергетика», «Өнеркәсіптік процестер» секторларында түгендеу бойынша» тренинг (вебинар) өткізу

2021 жылдың төртінші тоқсанында «Энергетика», «Өнеркәсіптік процестер» секторларында түгендеу жөнінде тренинг (вебинар) өткізу бойынша іс-шараларды орындау мақсатында «Жасыл даму» АҚ парниктік газдарды түгендеу департаменті онлайн-форматта ПГ шығарындыларын мемлекеттік түгендеу бойынша оқыту тренингін ұйымдастырып өткізді.

Семинардың мақсатты аудиториясы: мемлекеттік органдар, бизнес, қоғамдық бірлестіктер мен қауымдастықтар және кәсіпорын өкілдері.

2021 жылдың 2 қарашасында «Жасыл даму» АҚ-нан шақыру-хат (02.11.2021ж. № 21-01-166 шығыс) жіберілді.

Семинар бағдарламасы төменде келтірілген.

Оқыту семинарының бағдарламасы
«ПГ шығарындыларын мемлекеттік түгендеу»

Өткізу күні: 2021 жылғы «15» қараша

Уақыты	Дәріс тақырыбы	Дәріскер
10.00–11.20	Жаңа экологиялық кодекс шеңберіндегі НҚА негіздері және есептілік нысандары	Есекина Айман Серікқызы – «Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры
11.20-11.30	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар / жауаптар	
11.30-12.00	ЖЭС, ЖЭО қазандықтарының және қазандықтардың ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі	Қасенов Әлішер Аманжолұлы – «Жасыл даму»АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы
12.00-12.10	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар / жауаптар	
12.10-12.30	Көмір өндіруден ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі	Александр Владимирович Чередниченко - «Жасыл даму»АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы
12.30-14.00	**Түскі ас**	
14.00-14.20	Алау жағудан болған ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі	Александр Владимирович Чередниченко - «Жасыл даму»АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы
14.20-14.30	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар / жауаптар	
14.30-15.20	Өнеркәсіптік процестер және өнімдерді пайдалану (ӨПӨП) секторының негізгі санаттары бойынша технологиялық өндіріс процесінде ПГ эмиссияларын есептеу практикасы	Ермаханова Эльмира Мырзалиевна – «Жасыл даму»АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы

15.20-15.30	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар / жауаптар
15.30-15.40	**Қорытынды**

Семинар 2021 жылдың 15 қарашасында MS TEAMS платформасында келесі сілтеме:

https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_ZmZlYjJhMjItYzg3ZS00MjMwLTllM2MtYjVlMjQ3MTcxZDIy%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%2299f7c2ff-9887-45a2-8f26-4c34b799ded4%22%2c%22Oid%22%3a%22ead61aac-e7ba-44be-976d-f1259975c4cf%22%7d
бойынша өтті.

Семинарға 104 адам, негізінен ірі табиғат пайдаланушы компаниялардың, Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің (Экологиялық реттеу және бақылау комитеті), сондай-ақ Қауымдастықтардың өкілдері қатысты.

Сондай-ақ, YouTube арнасы құрылды және семинардың жазбасы келесі сілтеме бойынша ұсынылды: https://www.youtube.com/watch?v=8FFYK2pfjiw

2021 жылғы 29 қарашадағы жағдай бойынша 92 рет қаралған.

Семинарға тіркелген қатысушылардың тізімі

№	Ұйымның атауы	Қатысушының аты-жөні	Қатысушының лауазымы / позициясы	Байланыс
1	Kazenergy	Оразалимова Гульнур	1-санатты сарапшы	G.Orazalimova@kazenergy.kz
2	AVSPG	Жаксибаев Максут Ермекбаевич	верификатор	+7 7081116596
3	"ECOJER" қауымдастығы	Балтабаев Куаныш Серикович	Атқарушы директор	k.baltabayev@ecojer.kz
4		Турсынова Гульжан Алибековна	экология департаментінің бас маманы	g.tursinova@ecojer.kz
5		Мамырбаева Толкын Жомартовна	экология департаментінің маманы	t.mamyrbayeva@ecojer.kz
6	Қазақстан экологиялық ұйымдарының қауымдастығы	Алия Баймаганова	Бас маман	aeokazakhstan@gmail.com 77015340079
7	Шелл	Ринат Оспанов	HSSE Advisor – Shell Kazakhstan	Rinat.Ospanov@shell.com
8	North Capian Operating Company N.V.	Кабдиева Алима	GHG Management Lead	Alima.Kabdiyeva@ncoc.kz
9	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	Бакыткызы Гульвира	ҚОҚ басқармасының бас маманы	g.bakytkyzy@kmg.kz

10		Акшабаева Г.Б.	ҚОҚ басқармасының жетекші маманы	g.akshabayeva@kmg.kz
11	Ernst & Young Advisory LLP	Виктор Коваленко	PMP, Sustainability Excellence Associate	
12	«ПКОП» ЖШС	Жолдасбекова Нургуль Шаяхметовна	табиғатты қорғау бөлімінің инженері	Nurgul.Zholdasbekova@petrokazakhstan.com
13	«ТенизСервис» ЖШС	Тусупбеков Дамир	Корпоративтік даму департаментінің директоры	sbekzhan@tnsr.kz
14		Бекжан Шынар	Корпоративтік даму департаментінің менеджері	sbekzhan@tnsr.kz
15	«Батуров атындағы Жамбыл ГРЭС» АҚ	Овчинникова Анна Александровна;	Эколог	ovchinnikova@zhgres.kz
16		Даутова Асия Абдукалыковна	Эколог	ovchinnikova@zhgres.kz
17	«Батыс Пауэр» ЖШС	Суханкина Светлана Валерьевна	«Батыс Пауэр» ЖШС және ҚОҚ стандарттар жөніндегі инженері	87773176527, sukhankina.s@batyspower.kz
18	«Ақтөбе хром қосылыстары зауыты» АҚ	Шевченко Наталья.	эколог	uoos@azhs.kz
19		Ивлева Андрея	эколог	uoos@azhs.kz
20	«АрселорМиттал Темиртау» АҚ Көмір департаментінің	Каримова А.А.,	Экология бөлімінің бастығы	karimova@arcelormittal.com
21		Азарова А.А.	Экология бөлімінің менеджері	azarova@arcelormittal.com
22	«Қазақстан алюминийі» АҚ	Сейтказинова Асемгуль Сериковна	табиғатты пайдалану экономикасы және қоршаған орта менеджменті жүйесі бойынша сарапшы	Asemgul.Seitkazinova@erg.kz, 87758622900
23	«Біріккен химиялық компания» ЖШС	Дастан Габитович	ҚОҚ бойынша аға менеджер	73 71 60, 8 705 927 71 60, 8 707 222 54 98 (моб.)
24	«СП «CASPI BITUM» ЖШС	Демисинова Насихат	ҚОҚОТТБ және ПБ қызметінің бастығы	n.demisinova@caspibitum.kz
25	"Богатырь Комир" ЖШС	Коваль Е.Н.	ҚОҚ бөлімінің бас маманы	тел.: +77015342167, ekologi.bogatyr@gmail.com
26	"Тараз металлургия зауыты" ЖШС	Емелина С.Н.	ҚОҚ бастығы	8 707 901 98 38

27	"KAZWATER" қауымдастығы	Алжагуджаева Манира Аманкелдиевна	эколог	kazwater@mail.ru
28	ERG	Суханов Дмитрий Владимирович	«ERG» ЖШС қоршаған ортаны қорғау Департаментін ің талаптарға сәйкестік жөніндегі менеджері	Dmitriy.Sukhanov@erg.kz +7(701) 886 70-13
29		Досмакова Бизара Жакиевна	«ERG» ЖШС Қоршаған ортаны қорғау департаментіні ң Парниктік газдар мен қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесі бойынша сарапшысы	Bizara.Dosmakova@erg.kz +7(701) 518 07-95
30		Лиясова Алия Серикбаевна	«ERG» ЖШС Қоршаған ортаны қорғау департаментіні ң заңнама бойынша сарапшысы	Aliya.Liyassova@erg.kz +7(701)145 42 12
31		Акчалова Айша Маратовна	«ТНК «Қазхром» АҚ Қоршаған ортаны қорғау бөлімінің заңнаманың, операциялық қызметтің және іс-шаралар тиімділігінің сәйкестігі бойынша сарапшы	Aisha.Akchalova@erg.kz +7 (707) 385 62 35
32		Кузнецов Дмитрий Андреевич	"Қазхром "ТҰК"АҚ филиалы - Ақсу ферроқорытпа зауытының Қоршаған ортаны қорғау қызметі	Dmitriy.A.Kuznetsov@erg.kz +7 (747)763 25 23
33		Бакенов Амиржан Ахатович	"Қазақстан электролиз зауыты" АҚ Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі сарапшысы	Amirzhan.Bakenov@erg.kz +7 (747) 702 47 14

34		Белинова И Г	"ЕЭК" АҚ жоспарлау, нәтижелілік, тексерулер мен тәуекелдер жөніндегі басшысы	Irina.Belinova@erg.kz +7 (701) 722 04 60
35		Хе Лариса Валериевна	«3-Энергоорталық» АҚ бас экологы	larisa.khe@erg.kz +7 (701) 524 40 34
36		Ержанова Д.Г.	«ШК» АҚ инженер-экологы	duman.zhaxybayeva@erg.kz +7 (778) 767 03 11
37		Жунусова А.К.	«ШК» АҚ инженер-экологы	Ainamkoz.Zhunussova@erg.kz +7 (775) 476 99 99
38	"Өскемен жылу жүйелері" АҚ	Филатова Лариса Викторовна	Қоршаған ортаны қорғау бөлімінің бастығы	larissa.filatova@ukteplo.kz
39	«ЭкоТимПроект» ЖШС	Киреева Анжела	эколог	ges-eco@mail.ru
40	«КМГ Инжиниринг» «КазНИПИмунайгаз» ЖШС	Апакаева Маржан Жамсаповна	Экология департаментінің инженері	M.Apakayeva@niikmg.kz
41	«ТҰЗКӨЛМҰНАЙГАЗ ОПЕРЕЙТИНГ» ЖШС	Досова Мархабат Умирзаковна	коршаған ортаны қорғау жөніндегі менеджер	Markhabat.Dosova@tmgoperating.kz
42	ГРЭС-1	Кайтанов Ермек	МАЭС-1 ҚОҚ басқармасының бастығы	mustafina04121985@icloud.com
43		Жуматаева Айнагуль Саябековна	ҚОҚ бастығы	mustafina04121985@icloud.com
44		Мустафина Карлыгаш Сапаровна	МАЭС-1 инженер экологы	mustafina04121985@icloud.com
45	"Орталық-Азия Электроэнергетикалық Корпорациясы" АҚ	Кнаус Наталья Викторовна	Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және экология департаментінің бас маманы	8 717 2 645 777 (1012) n.knaus@energy.kz
46	«АлЭС» АҚ	Арзюкова Зоя	ҚОӘБ бас менеджері	zarzyukova@ales.kz
47		Жанахметова Салтанат	ҚОӘБ бас маманы;	77_17_00_P04@ales.kz
48		Сильвестрова Елена	ҚОӘБ бас маманы	77_17_00_P03@ales.kz
49	ERG	Максим Баранов	энергетика департаменті	Alexander.Gasilov@erg.net
50		Серик Искаков	энергетика департаменті	Alexander.Gasilov@erg.net
51		Аян Таурбаев	стратегиялық жоспарлау	Alexander.Gasilov@erg.net
52		Гасилов Александр	стратегиялық жоспарлау	Alexander.Gasilov@erg.net

53	«Қазфосфат» «Минералды тыңайтқыштар» ЖШС	Байзакова Гулжанат	бас эколог	Baizakova.G@kpp.kz
54		Темиргалиев Даулет	эколог	Baizakova.G@kpp.kz
55		Нарбаева Асем	эколог	Baizakova.G@kpp.kz
56	"ПО"Көкше Цемент" ЖШС	Оспанов Булат Ибраевич	Қоршаған ортаны қорғау бөлімінің бастығы	ospanov@kcement.kz
57		Куценко Вера Ивановна	«SSDC» ЖШС	kvera1974@mail.ru
58	«IZOTERM» Өндірістік-сауда компаниясы "ЖШС	Нетесов Евгений Николаевич	инженер-эколог	kvera1974@mail.ru
59		Филиппова Марина Юрьевна	КПО б.в	FilipM@kpo.kz
61		Мухамбетьярова Мадина Халеновна	КПО б.в	MukhMa@kpo.kz
62		Мукангалиева Айна Арыстановна		Mukanai@kpo.kz
63	"Ангренсор Энерго"ЖШС	Шатилова Елена Анатольевна		e.shatilova@angrensor.kz
64	«КЭА»: ЗТБ	Досумбекова Дания Бейсенкуловна	Экологиялық мәселелер бойынша сарапшы	8 7172 -68-96-55
65	Ecomeken	ЖАНГУЛОВ АСЫЛБЕК	Эколог	azhangulov@ecomeken.kz
68	Ernst & Young LLP	Ахметжанова Айсара		
69	"ҚР орнықты дамуына жәрдемдесу" орталығы	Естенова Асель		8-777-255-84-21, e-mail: csd.assel@gmail.com
70		Албаева Маржан		8-771-781-09-21, e-mail: training@csd-center.kz
71	«ЭРЭС-2» АҚ	Кондратенко Татьяна	қоршаған ортаны қорғау жөніндегі жетекші инженер	ABalgabaeva@gres2.kz
72		Безрукавая Юлия	коршаған ортаны қорғау жөніндегі жетекші инженер	ABalgabaeva@gres2.kz
73		Ертисбаева Жулдыз	коршаған ортаны қорғау жөніндегі жетекші инженер	ABalgabaeva@gres2.kz
74		Балгабаева Ажар	коршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер	ABalgabaeva@gres2.kz
75	«Экибастузтеплоэнерго» ЖШС	Черкашина Елена Валерьевна	ҚОҚ инженері	Ye.Cherkashina@pavlodarenergo.kz

76	«ПАВЛОДАРЭНЕРГО» АҚ	Нуракова А.Б.	ҚОҚ инженері қоршаған ортаны қорғау басқармасының бас маманы	Ye.Cherkashina@pavlodarenergo.kz
77	«Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС	Ермекова Салтанат Балтабайкызы	ЕҚ, ҚҚ және МҚ департаменті ҚОҚ бөлімінің жетекші инженері	saltanat.yermekova@kpi.kz
78	Эмбамұнагаз	Утенова Динара	эколог	d_utenova@emg.kmgep.kz
79		Саймасаева Эльмира		d_utenova@emg.kmgep.kz
80		Самаликова Гульшат		d_utenova@emg.kmgep.kz
81		Турсынбаева Лаура		d_utenova@emg.kmgep.kz
82		Бекешева Галя		d_utenova@emg.kmgep.kz
83		Дауленбаева Гульбакыт		d_utenova@emg.kmgep.kz
84		Кульбатырова Анар		d_utenova@emg.kmgep.kz
85	«Кристалл Менеджмент» АҚ	Шанкиева Куралай Кабдабаевна	«Кристалл Менеджмент» АҚ ҚОҚ жер қойнауын пайдалану мәселелері жөніндегі жетекші инженері	K.Shankiyeva@crystall-management.kz
86	«KLPE» ЖШС	Курмангожина Гульшат	қоршаған ортаны қорғау жөніндегі жетекші инженері	G.Kurmangozhina@klpe.kz
87	«Согра ЖЭО» ЖШС	Танірбергенов Алмас	"Согра ЖЭО"ЖШС ҚОҚ инженері	A.Tanirbergen@tec.kz
88	«Қаражанбасмұнай» АҚ	Джулдыбаева Алина		A.Zhyldibayeva@karazhanbas.kz
89		Оспанов Еркебулан		A.Zhyldibayeva@karazhanbas.kz
90		Исламгазиев Жомарт		
91		Шегирова Самал		A.Zhyldibayeva@karazhanbas.kz
92		Абдуллаев Асар		
93	«Қазгермұнай» СП ЖШС	Куракбаев М.Е.		+77242 600 115
94	«КМГ Инжиниринг» ЖШС	Идрисова Э.К.	«КМГ Инжиниринг» ЖШС филиалының экология департаментінің директоры	E.Idrisova@kmg.kz

95	«КМГ Инжиниринг» ЖШС	Гулшира Атемова	табиғат қорғау сараптамасы бөлімінің бастығы	G.Atemova@kmg.kz
96	"Бірінші жел электр станциясы" ЖШС	Агафонов С.А.	ПТО бастығы	8(707)829 31 28
97		Мыссаев А.Т.	ПТБ және ПТЭ инженері	8(707) 778 18 10
98	«МАЭК-Қазатомөнерк» ЖШС	Муралев Е.Д	ДпЭ инновациялық даму бөлімінің бастығы	ndelmuhambetova@maek.kz
99		Маркина О.В.	ӨҚ ҚОҚ бөлімінің бастығы	ndelmuhambetova@maek.kz
100		Северинова Е.А.	ҚОҚ жөніндегі инженер	ndelmuhambetova@maek.kz
101	«Kazakhmys Energy» (Казахмыс Энерджи) ЖШС	Ситдикова Ольга Алексеевна	қоршаған ортаны қорғау бөлімінің бастығы	olga.sitdikova@kazakhmys.kz
102	Геоэкосервис Экожобалау	--		ges-eco@mail.ru>
103	«Степногор ЖЭО» ЖШС	Лариса Бородина	"Степногор ЖЭО" ЖШС ҚОҚ жөніндегі жетекші инженер	L.Borodina@stepnogorsk.kz

Тренинг аясында келесі мәселелер бойынша ақпарат ұсынылды:

•Жаңа Экологиялық кодекс шеңберіндегі НҚА негіздері және есептілік нысандары;

•ЖЭС, ЖЭО қазандары және қазандықтардың ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі;

•Көмір өндіруден болған ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі;

•Алау жағудан болған ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі;

•Өнеркәсіптік процестер және өнімдерді пайдалану (ӨПӨП) секторының негізгі санаттары бойынша технологиялық өндіріс процесінде ПГ эмиссияларын есептеу практикасы.

Жаңа Экологиялық кодекс шеңберіндегі НҚА негіздері және есептілік нысандары. Қосымша-1.

Аталған тақырыпты Парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры А. С. Есекина таныстырды. А. Есекина парниктік газдардың шығарындылары мен сіңірулерін реттеу бөлігінде жаңа Экологиялық кодекс шеңберінде қабылданған нормативтік-құқықтық актілер, олардың негізгі ережелері мен жаңалықтары туралы айтып берді. Келесі НҚА ұсынылды:

• Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін қалыптастыру және жүргізу қағидалары - Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 14 шілдедегі № 251 бұйрығы;

• Мемлекеттік көміртегі кадастрын жүргізу қағидасы - Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 10 маусымдағы № 190 бұйрығы;

• Көміртегі бірліктерінің сауда ережелері - Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 29 маусымдағы № 221 бұйрығы;

• Экономиканың реттелетін секторларындағы бенчмарктер тізбесін бекіту туралы - Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 19 шілдедегі № 260 бұйрығы;

• Экономиканың реттелетін секторларында парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін есептеу әдістемесі - Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 13 қыркүйектегі № 371 бұйрығы;

• Көміртекті офсетті мақұлдау және офсеттік бірліктерді ұсыну қағидалары - Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 5 қарашадағы № 455 бұйрығы;

• Көміртекті бюджетті қалыптастыру қағидалары – келісулерде және мемлекеттік органдарда;

• Валидация және верификация жүргізу қағидалары – ӘМ-де келісілуде;

• Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін мемлекеттік түгендеудің толықтығын, айқындығын және анықтығын бақылауды жүзеге асыру қағидалары – ӘМ-де келісілуде.

• Келісудің әртүрлі сатыларында тұрған НҚА бойынша Экологиялық кодекс баптарының тармақтары егжей-тегжейлі түсіндірілді.

Сондай-ақ, таныстырылымда уәкілетті органға ұсыну үшін міндетті парниктік газдар бойынша есептіліктің өзекті нысандары туралы егжей-тегжейлі ақпарат ұсынылды.

Атап айтқанда:

• Парниктік газдарды түгендеу туралы есеп: ұсыну мерзімдері, есепті ұсынатын адамдар тобы, есепте көрсетілген тұлғалардың жауапкершілігі, ИСО 14063 стандарттарына сәйкес жеке тұлғалардың жауапкершілігіне, парниктік газдар шығарындыларын есептеудің өзекті әдістеріне, парниктік газдар шығарындыларын есептеу үшін қолданылатын деңгейлер мен тиісті коэффициенттерді қолдануға, жаһандық жылыну әлеуетін пайдалануға баса назар аударылды.

•Мониторинг жоспары: ұсыну мерзімі, ұсынатын тұлғалар тобы, қондырғы операторы мен жауапты тұлғалардың деректерін ұсыну үшін қажетті негізгі сәттер, әрбір көз үшін пайдаланылатын технологияның, қуаттың және жұмыстың уақытша кезеңінің сипаттамалары, қондырғы операторы парниктік газдар шығарындыларын есептеу үшін пайдалануды жоспарлап отырған әдістің сипаттамасы (есептік, өлшеу), парниктік газдар шығарындыларына квоталар көлемін алуды негіздейтін есептер.

ЖЭС, ЖЭО қазандарынан және қазандықтардан ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі. Қосымша-2.

«Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы Ә.А. Қасенов - ЖЭС, ЖЭО қазандарынан және қазандықтардан ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесін ұсынды.

Ә. Қасенов парниктік газдар шығарындыларына квоталар бөлу субъектілері үшін парниктік газдарды түгендеу туралы есепте есептелетін негізгі жайттар туралы ақпаратты ұсынды.

Негізгі бағыт парниктік газдар шығарындыларын есептеуде және есептеу нәтижелері бойынша толтырылатын кестелерде болды. Бұл бір-біріне ұқсас бірнеше формулаларды қолдануға байланысты, бірақ әртүрлі өлшем бірліктері мен бастапқы деректерді қолданады, ал нәтиже бір. Сондай-ақ, түгендеу туралы есептерде пайдаланылған парниктік газдар шығарындыларының пайдаланылатын коэффициенттері, пайдаланылатын әдістерге негіз болған халықаралық әдістемелер тақырыптары қозғалды. Нақты болу үшін сараптамалық тексеруден өткен және дұрыс бастапқы деректерді пайдаланатын кәсіпорындардың түгендеу туралы есептері қолданылды, бұл есепті дұрыс жазуға мысал болды. Кәсіпорынның есепте пайдаланылған деректердің құпиялылығына құқығы кәсіпорынның атауын және бастапқы деректердің қандай да бір кәсіпорынға тиесілігін ашатын басқа да деректерді айтпастан, есептеулері бар кестелерді ғана пайдалану арқылы сақталды.

Сонымен қатар, семинардың осы тақырыбында ЖЭС, ЖЭО және қазандықтарда парниктік газдардың шығарындыларын есептеу үшін жаңа әдістемелік нұсқаулар тақырыбы қозғалды. Семинар қатысушылары үшін жаңа және ескі әдістемелердің, жаңа есептеулерде қолданылатын бастапқы деректердің және пайдалануға жоспарланған негізгі формулалардың негізгі айырмашылықтары ашылды.

Көмір өндіруден болған ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі. Қосымша-4.

«Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы – А.В. Чередниченко көмір өндіруден болған парниктік газдар шығарындылары әдістемесі бойынша тұсаукесер ұсынды.

А.В. Чередниченко есептелуі қажет парниктік газдардың түрлерін, парниктік газдар шығарындыларына әкелетін процестерді ұсынды. Сондай-ақ, келесі процестер бойынша парниктік газдар шығарындыларын есептеу мысалдары ұсынылды:

- Көмір өндіру (көмір қабатын комбайнмен немесе қолмен механикалық қопсыту). CH_4, CO_2 шығарылымдарының пайда болуына әкеледі;
- Көмір қабаттарын газсыздандыру (бірінші кезекте метан концентрациясын азайту мақсатында табиғат пайдаланушылар

игерудің болжамды қабаттарын түсіру мақсатында алдын ала бұрғылау жүргізеді. Шығарылатын газ, әдетте, өзінің энергетикалық қажеттіліктері үшін қолданылады немесе алауда жағылады). CH_4, CO_2 шығарындыларының пайда болуына әкеледі;

- Өндіруден кейін пайда болатын эмиссиялар (өндіруден кейін көмірден эмиссиялардың жалғасатын процесі). CH_4 және CO_2 шығарындыларының пайда болуына әкеледі;
- Төмен температуралы тотығу (атмосферадағы оттегінің әсерінен көмір тотықтыра бастайды). CO_2 эмиссиясының пайда болуына әкеледі;
- Жабық көмір шахталарынан эмиссиялар (пайдаланылмайтын, консервацияланған шахталардан метан қалдықтарының және басқа да газдардың шығуы). CH_4 эмиссиясының пайда болуына әкеледі;

Алау жағудан ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі. Қосымша-3.

Осы тақырып бойынша А.В. Чередниченко ақпарат ұсынды, ол жанғыш газдарды жағудан парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі шеңберінде ұсынылған есептеулер туралы егжей-тегжейлі айтып берді.

Жанғыш газдарды жағудан CO_2 шығарындыларының коэффициенті қалай есептелетіні туралы ақпарат ұсынылды. Сонымен, келесі параметрлер қалай есептелетіні ұсынылды:

- компоненттердің молярлық тығыздығы;
- газдың орташа өлшенген тығыздығы (газдар қоспасы);
- CO_2 шығарындыларының көлемдік коэффициенті;
- CO_2 шығарындыларының массалық коэффициенті;
- жанғыш газдың көлемді жылу шығару қабілеті;
- газдағы көміртектің көлемдік үлесі;
- газдағы көміртектің массалық үлесі;
- жанғыш газдан CO_2 шығарындылары.

«ӨПӨП» секторының негізгі санаттары бойынша технологиялық өндіріс процесінде парниктік газдар эмиссияларын есептеу практикасы. Қосымша-5.

Осы презентацияда «Өнеркәсіптік процестер және өнімдерді пайдалану» (бұдан әрі - ӨПӨП) секторының негізгі санаттары ұсынылды. 2006 ж. КӨҮСТ-тің басшылық қағидаттарына сәйкес сектордың әрбір санаты бойынша парниктік газдар шығарындыларын есептеудің қолданылатын әдістері көрсетілді:

- цемент, әк, шыны, керамика, доломит өндіру кезінде минералды материалдар өндірісінен болған шығарындылар;

•аммиак, азот қышқылы, кальций карбидін өндіру кезінде – химия өнеркәсібінен болған шығарындылар;

•шойын, болат және агломераттар, шекемтастар, алюминий, ферроқорытпалар, қорғасын және мырыш өндіру кезінде - металлургия өнеркәсібінен болған шығарындылар.

Халықаралық коэффициенттерді қолдану кезінде – 1 - деңгей және осы кәсіпорындардың меншікті қолдануы кезінде - 3-деңгей бойынша есептер ұсынылды. Таныстырылымда сектордың барлық санаттары бойынша 3-деңгей бойынша ПГ есептеудің әзірленген жаңа әдістемелері ұсынылды. 1 және 3-деңгейлер бойынша есептеу әдістерінің салыстырмалы сипаттамасы келтірілген.

Әр тақырыпты ұсыну қорытындысы бойынша спикерлерге қатысушылардан парниктік газдарды реттеудің заңнамалық негіздері, ұсынылған әдістемелер бойынша парниктік газдар шығарындыларын есептеу бойынша сұрақтар қойылды. Семинар соңында семинардың қорытынды талқылауы өтті.

Парниктік газдар шығарындыларын азайтудың ішкі жобаларын әзірлеу және беру бойынша тренинг

2021 жылдың төртінші тоқсанында ПГ шығарындыларын азайтудың ішкі жобаларын әзірлеу және беру бойынша тренинг өткізу жөнінде іс-шараларды орындау мақсатында «Жасыл даму» АҚ-ның Парниктік газдарды түгендеу департаменті онлайн-форматта офсеттік жобалар шеңберінде құжаттарды әзірлеу және ұсыну рәсімдерін оқыту семинарын ұйымдастырды және өткізді.

Семинардың мақсатты аудиториясы: мемлекеттік органдар, бизнес, қоғамдық бірлестіктер мен қауымдастықтар мен кәсіпорын өкілдері.

2021 жылдың 29 қазанында «Жасыл даму» АҚ-дан шақыру-хат (29.10.2021 шығыс № 21-01-166) жіберілді.

Семинар бағдарламасы төменде көрсетілген.

Оқыту семинарының бағдарламасы:
«Офсеттік жобалар шеңберінде құжаттарды әзірлеу және ұсыну рәсімдері»

Өтетін күні: 2021 жылғы 19 қараша

Уақыты	Дәріс тақырыбы	Дәріскер
10.00-10.10	Семинардың ашылуы. Қатысушылардың сәлемі	Айман Серікқызы Есекина – «Жасыл даму» АҚ-ның Парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры
10.10-10.40	«ҚР ПГ ұлттық түгендеу»	Зуфар Решатович Токпаев –

		«Жасыл даму» АҚ-ның Парниктік газдарды түгендеу департаменті директорының орынбасары
10.40-11.00	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар/жауаптар	
11.00-11.30	«Орман көміртегі жобалары: Қазақстан үшін мүмкіндіктер мен перспективалар»	Георгий Владимирович Сафонов - Орталық директоры: қоршаған орта экономикасы және табиғи ресурстар орталығы
11.30-11.50	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар/жауаптар	
11.50-12.50	Қазақстандағы көміртегі офсеттерін іске асырудың құқықтық аспектілері	Айман Серікқызы Есекина – «Жасыл даму» АҚ-ның Парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры
12.50-13.10	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар/жауаптар	
13.10-13.50	«Қазақстандағы ПГ эмиссияларының негізгі эмиссия көздерінен қысқартудың ішкі жобаларына шолу»	Александ Владимирович Чередниченко – «Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы Алишер Аманжолұлы Қасенов - «Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас маманы
13.50-14.10	Тақырыпты талқылау. Сұрақтар/жауаптар	

Семинар 2021 жылдың 19 қарашасында MS TEAMS платформасында келесі сілтеме: *https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_ZmZlYjJhMjItYzg3ZS00MjMwLTllM2MtYjVlMjQ3MTcxZDIy%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%2299f7c2ff-9887-45a2-8f26-4c34b799ded4%22%2c%22Oid%22%3a%22ead61aac-e7ba-44be-976d-f1259975c4cf%22%7d* бойынша өтті.

Семинарға 104 адам, негізінен ірі табиғат пайдаланушы компаниялардың, Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің (Экологиялық реттеу және бақылау комитеті), сондай-ақ Қауымдастықтардың өкілдері қатысты.

Сондай-ақ, YouTube арнасы құрылды және семинардың жазбасы келесі сілтеме бойынша ұсынылды: https://www.youtube.com/watch?v=boiUlw8VAQs

2021 жылғы 29 қарашадағы жағдай бойынша 21 рет қаралған

Семинарға тіркелген қатысушылардың тізімі

№	Ұйымның атауы	Қатысушының аты-жөні	Қатысушының лауазымы / позициясы	Байланыс
1	Ассоциации "KAZENERGY"	Сеитова Лейла Есетовна.	Бас сарапшы	l.seitova@kazenergy.com Nur-Sultan, Kazakhstan 010000 +7 (7172) 79-02-04
2	КРО	Мадина Мухамбетьярова	Эколог	MukhMa@kpo.kz
3	ПРООН	К. Устемиров	Қазақстандағы волонтер	ustemirov64@mail.ru
4	ОЮЛ «Казахстанская электроэнергетическая ассоциация» (КЭА),	Досумбекова Дания	экологиялық мәселелер бойынша сарапшы	kea.astana@mail.ru тел. 689-655, +7 771 804 7064
5	Департамент охраны окружающей среды ТОО «Корпорация Казахмыс»	Жансая Ержанқызы	Бас маман	Zhansaya.Erzhankyzy@kazakhmys.kz
6	Отдел по экологии и недропользованию АО «ССГПО» Евразийская Группа	Жулмухамедова Асия Ромазановна		assiya.zhulmukhamedova@erg.kz
7	Kazenergy	Оразалимова Гульнур	Аудит экологы эколог	G.Orazalimova@kazenergy.kz
8	ТОО «Eurasian GHG Management»	Никифорова Екатерина Сергеевна	/ 1 санатты сарапшы	nikiforova_es@mail.ru
9	FAAS Climate Change and Sustainability Services	Dina Mukhamejan	валидация және верификация жөніндегі сарапшы	Dina.Mukhamejan@kz.ey.com
10		Максим Яковлев	Эколог	yakovmaks@gmail.com
11	KAZENERGY Association 19 Kabanbay Batyr St.,	Матаев Жандос |	Эколог	zh.matayev@kazenergy.com

	Suite A-12 Nur-Sultan *Департамент по развитию энергетической отрасли*			
12	ТОО Экolinesport	Татиева Багила	Бас сарапшы	ecolinesport@list.ru
13	ТОО «Энергоэксперт и К»	Тауекел Асан-Али	директоры	asan_ali_tauyekel@mail.ru
14	ECOjer Канцелярия	Толкын Мамырбаева Гүлжан ТҰРСЫНОВА	Сарапшы-энергоаудитор	info@ecojer.kz t.mamyrbayeva@ecojer.kz g.tursynova@ecojer.kz
15	Евразийская Группа	Лиясова Алия Серикбаевна		Aliya.Liyassova@erg.kz
16	ОЮЛ "Республиканская ассоциация горнодобывающих и горно-металлургических предприятий"	Гулназ Бисенова	Эколог	g.bissenova@agmp.kz 8-777-537-44-42
17	ТОО "Eneco Solutions"	Чеботарева Илона Павловна	Заңнама бойынша сарапшы	ilkaaa@mail.ru
18	ТОО «Когер ЛТД»	Иванова Светлана Петровна и Равил Хамзин	Қоршаған ортаны қорғау департаменті	kogerltd@mail.ru
19	ТОО "Eneco Solutions	Яковлев Максим Михайлович		yakovmaks@gmail.com
20	KEGOC	Аппаков Н.Т.,	сарапшы	Valuzhenich@kegoc.kz
21		Валюженич В.А.,	сарапшы	Valuzhenich@kegoc.kz

22	ТОО «Стандарт Цемент»	Пернебек Бектур Пернебекулы	Директор, эколог	pbektur@mail.ru
23	ГТЭС-Акшабулак АО «Кристалл Менеджмент»	Ашенова Шинар Саулебаевна	Директоры	Sh.Ashenova@crystal-management.kz
24	ТОО"SAS-Tobe Technologies	Жумабаева Гульжан	еңбекті қорғау Департаментінің бас менеджері;	jumabaeva@sttech.kz
25	ТОО "Сарышаган Сужылу-2014"	Адилханов Нурбек Куралбекулы	.	n.adilkhanov09@mail.ru
26		Akbota Mendigarina		am0655a@alumni.american.edu
27	ТОО «Kazakhmys Smelting (Казахмыс Смэлтинг)	Толеуова Айнур Мухаметкалиевна	еңбекті қорғау Департаментінің менеджері	Guldana.Arystanbekova@kazakhmys.kz
		Арыстанбекова Гульдана Маратовна	Эколог	Guldana.Arystanbekova@kazakhmys.kz
28	ТОО«SSDC».	Каримова Гульмайда Конысбаевна		gulmaida@mail.ru
29	ACBK office	Воронова Вера Владимировн	Бас директордың қаржы жөніндегі орынбасары	vera.voronova@acbk.kz acbk@acbk.kz
30	ТОО "Ангренсор Энерго"	Шатилова Елена Анатольевна	эколог	e.shatilova@angrensor.kz
31	Eurasian Resources Group	Максим Баранов,	эколог	Alexander.Gasilov@erg.net
		Серик Искаков,		
32	КПО	Филиппова Марина Юрьевна	қоршаған ортаны қорғау бөлімінің бастығы,	FilipM@kpo.kz,
33		Мухамбетьярова Мадина Халеновна	эколог	MukhMa@kpo.kz,

34		Мукангалиева Айну Арыстановна	эколог	Mukanai@kpo.kz
35	Consult Group		Атқарушы директор	consult.group.kz@gmail.com
36	АО “Усть-Каменогорские тепловые сети”	Филатова Лариса Викторовна	қоршаған ортаны қорғау бөлімінің бастығы	larissa.filatova@ukteplo.kz
37		Ольга Подлесных	сарапшы	classica1969@mail.ru
38		Гавва Анастасия	сарапшы	a.eremeeva-oos@yandex.ru
39	ГКП Теплокоммунэнерго	Сыздыкова Сауле		gkp_tke@inbox.ru
40	АО Озен Мунай Газ	Муринбаева Орынгул		O.Murinbayeva@umg.kmgep.kz
41	ОФ Центр Содействие Устойчивому Развитию	Иванов Никита Сергеевич		hr.csdcenter@gmail.com 6
42	ТОО "Эко-Жеруйык"	Гульмаржан Укашова		ukashg@mail.ru
43		Тусупбеков Дамир	қоршаған ортаны қорғау бөлімінің бастығы	sbekzhan@tnsr.kz
44		Бекжан Шынар	эколог	
45	Арселлормител	Пчелинцева А.И.	эколог	alexandra.i.pchelintseva@arcelormittal.com
46	ТОО «ЭкоТимПроект»	Киреева С	ҚОҚ бастығы	ges-eco@mail.ru
47	ТОО «Ecopolis Technologies»	Мустафина Женисгуль Орашевна ,	Жетекші инженер, бөлім бастығы	info_ecopolis@mail.ru

48		Аубекерова Айгерим Ермеккалиевна,	маман	
49		Кендеев Владимир Владмирович	Директоры	
50	БАТЫС ПАУЭР	Светлана Суханкина	Корпоративтік даму департаментінің директоры, менеджері	sukhankina.s@batyspower.kz
51	ТОО «Казахстанские коммунальные системы»	Курбаналиев Алишер,		j.zharkenova@kus.kz
52		Жаркенова Жанна	Корпоративтік даму департаментінің менеджері	
53	ГКП «Теплоэнергия» п. Глубокое	Булгакова Наталья Ивановна	қоршаған ортаны қорғау инженерлері;	bulgakova-teplo@mail.ru
54	Associate Partner | Climate Change and Sustainability Services Leader in Central Asia, Caucasus and Ukraine, Sustainability Excellence Associate	Victor Kovalenko	эколог	victor.kovalenko@kz.ey.com
55	ТОО Экolinesport	Татиева Багила	инженер	ecolinesport@list.ru
56	Tengizchevroil LLP,	Жилкайдарова Айнур Бейльханова Зарема -	инженер	DZPS@tengizchevroil.com ZABG@tengizchevroil.com
57	AVSPG AVSPG Ассоциация верификаторов в	Кожиков, М.	инженер	greenhousegas.kz@gmail.com

58	сфере Парниковых газов	Жаксыбаев М.	ҚОҚ және стандарттар жөніндегі Инженер	
59	АО «Центрально-Азиатская Электроэнергетическая Корпорация»	Кнаус Наталья Викторовна	инженер	n.knaus@energy.kz
60	АО «СЕВКАЗЭНЕРГО»	Ермекбаев Дархан Умирзакович		D.Ermekbaev@sevkazenergo.kz
61	АО «АлЭС»	Галиев Рамиль Айтбаевич	қоршаған ортаны қорғау инженері	rgaliev@ales.kz zarzyukova@ales.kz 77_17_00_P04@ales.kz 77_17_00_P03@ales.kz 77_17_00_P02@ales.kz
62		Арзюкова Зоя Сергеевна	инженер	
63		Жанахметова Салтанат Амирбеккызы	эколог	
64		Сильвестрова Елена Владимировна	Lead Specialist, Ecology -	
65	АО "3-Энергоорталык"	Marzhan Bozshatayeva		Marzhan.Bozshatayeva@erg.kz
66	ТОО "Полиметалл Евразия	Нургалиева Гульжазира Бектеневна	Верификатор	NurgalievaGB@polymetal.kz
67	АО «Кристалл Менеджмент»	Маргушева Светлана Ивановна	верификатор	S.Margusheva@crystal-management.kz
68	АЭОК , Ассоциация экологических организаций Казахстана	Баймаганова Алия Кадыровна	қауіпсіздік, еңбекті қорғау және экология департаментінің бас маманы	aeokazakhstan@gmail.com

69		Суханов Дмитрий Владимирович	Басқарма бастығы	Dmitriy.Sukhanov@erg.kz
70	ТОО «Евразийской Группы» Департамент охраны окружающей среды ТОО «ERG»	Досмакова Бизара Жакиевна	қоршаған ортаны қорғау	Bizara.Dosmakova@erg.kz
		Лиясова Алия Серикбаевна		Aliya.Liyassova@erg.kz
71	АО «Казахстанский электролизный завод»	Бакенов Амиржан Ахатович	Қоршаған ортаны қорғау басқармасының бастығы	Amirzhan.Bakenov@erg.kz

72	Ассоциация KAZWATER	Алагуджаева М.	Қоршаған ортаны қорғау басқармасының бас менеджері	kazwater@mail.ru
73	АО "Астана-Энергия"	Айжан Омарова	Қоршаған ортаны қорғау басқармасының бас маманы	a.omarova@astana-energy.kz
74	ТОО "Зеленый мост	Кузин Виталий Викторович	Қоршаған ортаны қорғау басқармасының бас маманы	kuzin@green-bridge.kz
75		Кунафина Мадина Ерболатовна	Эколог	kunafina@green-bridge.kz
76		Аллес Екатерина Александровна		alles@green-bridge.kz
77	Ассоциации	Толкын Мамырбаева	ОТПБиЭ басқармасының жетекші инженер-экологы	t.mamyrbayeva@ecojer.kz

ҚР ПГ ұлттық түгендеу. Қосымша-6.

Зуфар Ришатович Токпаев – «Жасыл даму» АҚ-ның Парниктік газдарды түгендеу департаменті директорының орынбасары парниктік газдарды ұлттық түгендеу, БҰҰ КӨНК хатшылығына жыл сайынғы есептілік туралы айтып берді.

Өз таныстырылымында З.Р.Тоқпаев Қазақстан Республикасының 1990-2019 жылдардағы парниктік газдарды түгендеу қорытындылары көрсетілген парниктік газдардың ұлттық баяндамасын дайындау және әзірлеу туралы баяндады.

Уәкілетті орган, «Жасыл даму» АҚ және басқа да ведомстволар арасындағы өзара іс-қимыл құрылымын қоса алғанда, ПГ түгендеудің ұлттық жүйесінің және КҰБ-ны дайындаудың қағидаттық схемасы көрсетілді, орындалған есептерге ішкі рецензия жүргізу жолымен бастапқы деректердің, шығарындылар коэффициенттерінің және ПГ түгендеу нәтижелерінің сапасын қамтамасыз ету және сапасын бақылау рәсімдерінің, сондай-ақ тиісті секторлардағы бөгде ғылыми-зерттеу және салалық ұйымдардың сипаттамасы көрсетілді. Пайдаланылған әдіснамалардың (әдіснамалық деңгейлерді қоса алғанда) қысқаша сипаттамасы және пайдаланылған деректер көздері ұсынылды.

Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерінің кадастры туралы ұлттық баяндамадан және есептіліктің жалпы форматының есептік кестелерінен тұратын парниктік газдарды түгендеу жөніндегі ұлттық есептілікті дайындаудың негізгі кезеңдері көрсетілді.

1990-2019 жылдардағы жер пайдалану секторындағы эмиссияларды/жұтылуларды, жер пайдаланудағы өзгерістерді және орман шаруашылығын ескерумен және ескерусіз Қазақстан бойынша парниктік газдар шығарындыларын бағалау ұсынылды. 2021 КҰБ-ға сәйкес, парниктік газдардың жалпы ұлттық эмиссиялары ЖЖӨОШ секторын есепке алмағанда, тұтастай алғанда 1990 жылдан бастап 2019 жылға дейін барлық жылдары 7,83% - ға азайды, ал есепті жылы 2018 жылмен салыстырғанда 5,51% - ға төмендеді. ЖЖӨОШ секторын ескере отырып, жалпы ұлттық эмиссиялар тиісінше 2,39% - ға және 6,07% - ға төмендеді. Парниктік газдардың түрлері бойынша шығарындылардың құрылымы ұсынылған.

Қазақстандағы көміртегі офсеттерін іске асырудың құқықтық аспектілері. Қосымша-7.

Жоғарыда көрсетілген тақырып бойынша презентацияны «Жасыл даму» АҚ-ның Парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры А.С. Есекина ұсынды.

А.С. Есекина ҚР-да көміртекті офсет және көміртекті офсеттерді іске асыру үшін нормативтік-құқықтық база мәселелеріне арналған ҚР Экологиялық кодексінің 298-бабы туралы баян етті. ҚР Экология, геология

және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021ж.11.05 № 455 бұйрығымен бекітілген Көміртегі офсетін мақұлдау және офсеттік бірліктерді ұсыну қағидалары шеңберінде НҚА-ның негізгі ережелері ұсынылды:

• Жалпы ережелер;

• Көміртекті офсеттерді қарау, мақұлдау және есепке алу тәртібі;

• Офсеттік бірліктерді ұсыну тәртібі;

• Жоба тұжырымдамасы (жоба идеясы);

• Парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша көміртекті офсетке арналған жобалық құжаттама;

• Парниктік газдардың сіңірілуін арттыру бойынша көміртекті офсетке арналған жобалық құжаттама;

• Көміртекті офсетті бақылау жоспары;

• Көміртекті офсетті сату туралы есеп.

Аталған ережелерден басқа құжаттарды әзірлеу және көміртекті офсеттерді іске асыру рәсімдері, шағын көлемді жобалар мен екі сатылы рәсімдердің ерекшелігі бойынша маңызды ақпарат ұсынылды.

Орман көміртегі жобалары: Қазақстан үшін мүмкіндіктер мен перспективалар. Қосымша-8.

Аталған тақырыпты шақырылған халықаралық сарапшы –Георгий Владимирович Сафонов – «Қоршаған орта экономикасы және табиғи ресурстар орталығы» орталығының директоры ашты.

Г.В. Сафонов жаһандық климаттық трендтер шеңберінде ҚР Климаттық саясаты, көміртегі салығы, көміртегін бағалау, кірістерді монетизациялау және Орман климаттық жобасы үшін жобалау-техникалық құжаттаманы әзірлеу мақсатында Орман климаттық жобаларын қалай жүзеге асыруға болатындығы туралы айтып берді.

Сондай-ақ, әр түрлі елдерде көміртегі бағасының динамикасы ұсынылды, Еуропалық одақтағы даму сценарийлері, ормандарды отырғызу кезінде CO_2 сіңіру әлеуетін бағалау, орман жобаларын қаржыландырудың қолданыстағы және перспективалық схемалары және Ресей мен Қазақстанда Киото хаттамасы бойынша іске асырылған алғашқы орман жобасының мысалы қаралды.

Эмиссиялардың негізгі көздерінен болған Қазақстандағы ПГ эмиссияларын азайтудың ішкі жобаларына шолу. Қосымша-9.

Семинардың тақырыбын А.В. Чередниченко мен Ә.А. Қасенов ұсынды. Семинарға қатысушылар Көміртегі офсетін мақұлдау және офсеттік бірліктерді ұсыну қағидаларына қосымшамен танысты. Көрнекі мысал ретінде жобаның өтініш берушілері тікелей ұсынған құжаттар пайдаланылды:

1) жоба тұжырымдамасы (жоба идеясы);

2) ПГ шығарындыларын азайту бойынша көміртегі офсетіне арналған жобалық құжаттама;

3) ПГ сіңірілуін арттыру бойынша көміртекті офсетке арналған жобалық құжаттама;

4) мониторинг жоспары;

5) іске асыру туралы есеп.

Семинарға қатысушылар ПГ шығарындыларын азайтуды бағалаудың негізгі есептерімен танысты: пайдаланылған формулалар, бастапқы деректер, сондай-ақ басшылыққа алынатын қағидаттар және пайдаланылған халықаралық әдістемелер. Таныстырылымда құжаттаманың дұрыс толтырылуын тексеру үшін ерекше назар аударуды талап ететін тармақтар көрсетілді. Көрсетілген элементтер әртүрлі формулаларды қолданады, ал қарастырылып отырған жобалардың ерекшелігіне байланысты нәтижелер ұқсас болуы мүмкін. Кестелердегі ең маңызды жайттар қызыл жиектермен қоршалды, есептеулердің бүкіл тізбегі және кестелерді толтыру реттілігі көрсетілген, бұл осы техникада қолданылатын формулалар мен деректерді түсінуге оң әсер етуі мүмкін.

Сонымен қатар, ұсынылатын құжаттаманың әр түрлі түрлері үшін пайдаланылатын деректердегі айырмашылықтармен мониторинг үшін пайдаланылатын деректердің мысалдары көрсетілген. Осы қателіктердің алдын алу үшін семинарға қатысушылар өтініш беруші кәсіпорындардың атауларын пайдаланбай өтініш берушілердің нақты толтырылған құжаттарымен танысты. Офсеттік жобалар қызметінен парниктік газдар шығарындыларын азайту мөлшерін анықтау үшін қолданылатын негізгі көрсеткіш ретінде электр энергиясын өндіруден болған парниктік газдар шығарындыларының коэффициентіне ерекше назар аударылды. Пайдаланылған формулалардың максималды анықтығын қамтамасыз ету үшін тарыстырылым соңында әр кезеңді түсіндіре отырып, жел мен күн қондырғыларының мысалында қысқартуларды есептеу көрсетілді.

Соңында қорытынды талқылау болды, оның барысында семинарға қатысушылар сұрақтар қойды.

Семинар қорытындысы бойынша қатысушылар ақпараттық семинарға алғыстарын білдірді.